

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2021

Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΓΡΑΠΤΟ ΔΟΚΙΜΙΟ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ: 90 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ.

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. Να απαντήσετε **ΟΛΑ** τα ερωτήματα.
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρη πένα ανεξίτηλης μελάνης**. Μολύβι επιτρέπεται, μόνο αν το ζητάει η εκφώνηση, και μόνο για πίνακες, διαγράμματα κλπ.
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού και διορθωτικής ταινίας.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΜΕΡΟΣ Α: Αποτελείται από δέκα (10) ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με έξι (6) μονάδες. Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

Ερώτηση 1

Ένα από τα προβλήματα Δημόσιας Υγείας είναι η μετάδοση των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων.

(α) Να γράψετε **δύο (2)** τρόπους με τους οποίους η ατομική συμπεριφορά μπορεί να μειώσει τον κίνδυνο μόλυνσης από τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα.

(Μονάδες 2)

(β) Να ονομάσετε **τέσσερα (4)** άλλα προβλήματα δημόσιας υγείας.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 2

Η έννοια του εαυτού είναι σύνθετη και αποτελείται από πέντε διαφορετικές **διαστάσεις**. Οι διαστάσεις αυτές βρίσκονται σε σχέση αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης, που σημαίνει ότι η μια διάσταση επηρεάζει τη λειτουργία των άλλων διαστάσεων και επηρεάζεται από αυτές.

(α) Να γράψετε και να εξηγήσετε **δύο (2)** από τις πέντε διαστάσεις του εαυτού.

(Μονάδες 4)

(β) Να εξηγήσετε την έννοια της αυτοαντίληψης και να δώσετε **ένα (1)** παράδειγμα.

(Μονάδες 2)

Ερώτηση 3

(α) Η διαδικασία λήψης απόφασης είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εφαρμόζεται κατά την περίοδο της εφηβείας, αφού βοηθάει τους/τις έφηβους/ες να λαμβάνουν σωστές αποφάσεις.

Να μεταφέρετε στο τετράδιο των απαντήσεών σας τα πιο κάτω στάδια λήψης απόφασης **τοποθετώντας** τα στη **σωστή σειρά προτεραιότητας**.

- Εφαρμογή της λύσης
- Επιλογή της λύσης που θεωρείται η πιο ικανή να λύσει το πρόβλημα
- Προσδιορισμός και αναγνώριση του προβλήματος
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της λύσης του προβλήματος
- Παραγωγή και ανάλυση πιθανών εναλλακτικών λύσεων του προβλήματος

(Μονάδες 5)

(β) Οι έφηβοι/ες καλούνται συχνά να αναπτύξουν στρατηγικές, για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις αλλαγές που παρατηρούνται σε όλους τους τομείς της ζωής τους. Να γράψετε **δύο (2)** στρατηγικές αντιμετώπισης στρεσογόνων καταστάσεων και δυσκολιών.

(Μονάδες 1)

Ερώτηση 4

(α) Οι αξίες ενός ανθρώπου διαμορφώνονται από διάφορα ερεθίσματα του περιβάλλοντος όπου ζει. Να εξηγήσετε, αναφέροντας τουλάχιστον **δύο (2)** τρόπους με τους οποίους ο κάθε παράγοντας ξεχωριστά, συμβάλλει στη διαμόρφωση του ατομικού αξιακού συστήματος.

(i) Κοινωνικό πολιτισμικό περιβάλλον

(ii) Σχολείο

(Μονάδες 4)

(β) Να επισημάνετε **δύο (2) άλλους** παράγοντες οι οποίοι συμβάλλουν στη διαμόρφωση των αξιών ενός ανθρώπου.

(Μονάδες 2)

Ερώτηση 5

Σύμφωνα με τον Τζέιμς Μαρσία, κάθε έφηβος/η ανήκει σε μία κατηγορία ταυτότητας, με βάση το αν έχει διερευνήσει ή όχι τις διάφορες επιλογές του/της και αν έχει πάρει μια σταθερή απόφαση σχετικά με το επάγγελμα, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τις πολιτικές απόψεις κ.λπ.

(α) Μία από τις τέσσερις κατηγορίες της ταυτότητας του Μαρσία είναι η **Διάχυτη ταυτότητα**. Να την εξηγήσετε αναφέροντας παράλληλα **τρία (3)** χαρακτηριστικά της.

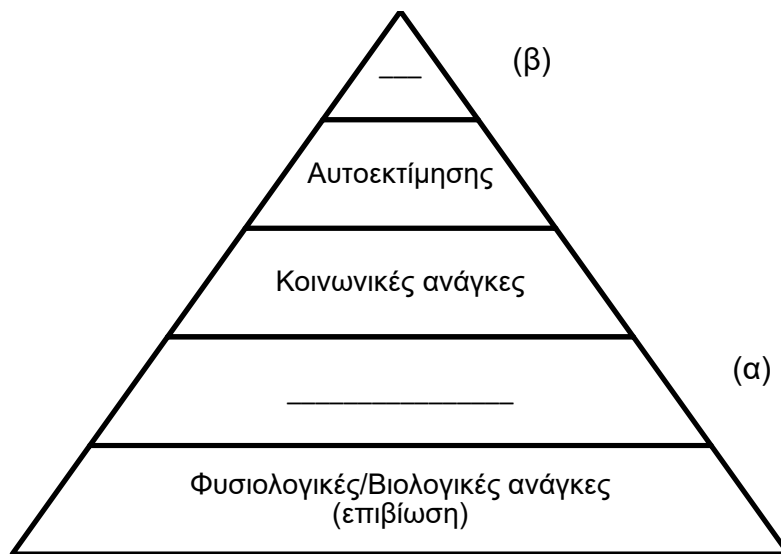
(Μονάδες 3)

(β) Να ονομάσετε **τρεις (3)** παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν τους/τις έφηβους/ες στη διαμόρφωση της ταυτότητάς τους.

(Μονάδες 3)

Ερώτηση 6

Να συμπληρώσετε τα κενά στην Πυραμίδα Ιεράρχησης Αναγκών Maslow μεταφέροντας τα γράμματα (α) και (β) του σχήματος στο τετράδιο των απαντήσεών σας.

(Μονάδες 6)

Ερώτηση 7

(α) Να εξηγήσετε σε συντομία τις πιο κάτω έννοιες:

1. Βιολογικό φύλο
2. Κοινωνικό φύλο

(Μονάδες 4)

(β) Να εξηγήσετε τι εννοούμε με τον όρο έμφυλη βία, αναφέροντας τουλάχιστον **δύο (2)** χαρακτηριστικά της.

(Μονάδες 2)

Ερώτηση 8

Να προσδιορίσετε εάν το περιεχόμενο των πιο κάτω δηλώσεων είναι **Σωστό** ή **Λάθος**. Να μεταφέρετε στο τετράδιο των απαντήσεών σας τον αριθμό της κάθε δήλωσης και να σημειώσετε δίπλα Σωστό ή Λάθος.

(Μονάδες 6)

- i. Ο Ιός Επίκτητης Ανοσοποιητικής Ανεπάρκειας (HIV) μπορεί να μεταδοθεί με χειραψία.
- ii. Μια έγκυος γυναίκα μπορεί να μεταδώσει τον ιό HIV στο έμβρυό της.
- iii. Υπάρχει θεραπεία για τον ιό HIV.
- iv. Η έγκυρη αντιμετώπιση των διάφορων τύπων κονδυλωμάτων (HPV) έχει μεγάλη σημασία, καθώς έχει συσχετιστεί με αυξημένο κίνδυνο ανάπτυξης κάποιων μορφών καρκίνου.

- v. Η έγκαιρη θεραπεία της σύφιλης είναι καθοριστική για να αποφευχθούν σοβαρές επιπλοκές στην υγεία του ατόμου.
- vi. Η ηπατίτιδα είναι φλεγμονή του ήπατος.

Ερώτηση 9

Να συμπληρώσετε τα κενά στις πιο κάτω προτάσεις. Να μεταφέρετε στο τετράδιο των απαντήσεων τον αριθμό της κάθε πρότασης και να γράψετε δίπλα **μόνο τη λέξη** που λείπει.

- I. Οι _____ είναι οι γεννητικοί αδένες μέσα της οποίους παράγονται και ωριμάζουν τα ωάρια.
- II. Στη μήτρα εμφυτεύεται το γονιμοποιημένο ωάριο και αναπτύσσεται το _____.
- III. Οι _____ είναι δύο ελαστικοί σωλήνες, από τους οποίους περνά το ωάριο κατά τη διαδρομή του από την ωοθήκη προς τη μήτρα
- IV. Οι όρχεις παράγουν, την ορμόνη _____, η οποία είναι μεταξύ άλλων, υπεύθυνη για την ανάπτυξη των γεννητικών οργάνων.
- V. Στις _____ αποθηκεύονται και ωριμάζουν τα σπερματοζωάρια.
- VI. Ο σάκος που προστατεύει τους όρχεις ονομάζεται _____.

(Μονάδες 6)

Ερώτηση 10

Η ενσυναίσθηση θεωρείται η «άγνωστη δύναμη της επικοινωνίας». Να δικαιολογήσετε αυτή τη δήλωση, αναφέροντας **τρία (3)** επιχειρήματα.

(Μονάδες 6)

ΤΕΛΟΣ ΜΕΡΟΥΣ Α΄

ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΟ ΜΕΡΟΣ Β΄

ΜΕΡΟΣ Β: Αποτελείται από τέσσερις (4) ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες. Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

Ερώτηση 1

(α) Πολλές φορές οι άνθρωποι καλούνται να πάρουν αποφάσεις για κάποιες καταστάσεις, οι οποίες τους φέρνουν αντιμέτωπους με ηθικά διλήμματα.

i. Να εξηγήσετε την έννοια του «ηθικού διλήμματος».

(Μονάδες 1)

ii. Οι μεγάλες επιστημονικές επαναστάσεις και οι αλματώδεις εξελίξεις των διαφόρων επιστημονικών κλάδων, οδήγησαν, παράλληλα, στην ανάγκη να αντιμετωπιστούν ηθικά διλήμματα. Να επισημάνετε **δύο (2)** πεδία από το χώρο της επιστήμης όπου εμφανίζονται συχνά ηθικά διλήμματα.

(Μονάδες 2)

(β) Παρά τις διαφορές στο αξιακό σύστημα των ανθρώπων, είναι αποδεκτό ότι η παρουσία αξιών είναι σημαντική για τη διατήρηση ή όχι μιας υγιούς σχέσης ανάμεσα σε δύο συντρόφους.

i. Να αναφέρετε **τέσσερις (4)** αξίες που αποτελούν χαρακτηριστικά υγιών σχέσεων.

(Μονάδες 4)

(γ) Να προσδιορίσετε εάν το περιεχόμενο των πιο κάτω δηλώσεων είναι Σωστό ή Λάθος. Να μεταφέρετε στο τετράδιο απαντήσεων σας τον αριθμό της κάθε δήλωσης και να σημειώσετε δίπλα Σωστό ή Λάθος.

- i. Θύματα βίας είναι συνήθως άτομα που έχουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.
- ii. Η έμφυλη βία αναγνωρίζεται ως παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- iii. Οι έμφυλες νόρμες είναι οι ίδιες σε όλες τις κοινωνίες και δεν μπορούν να αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου.

(Μονάδες 3)

Ερώτηση 2

(α) Η υγεία ενός ατόμου επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες. Δύο από αυτούς είναι οι **περιβαλλοντικοί** και οι **βιολογικοί** παράγοντες. Να εξηγήσετε πώς αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν την υγεία ενός ατόμου αναφέροντας **δύο (2)** παραδείγματα για τον κάθε ένα ξεχωριστά.

(Μονάδες 4)

(β) i. Η σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία κάθε ατόμου προστατεύεται από το διεθνές δίκαιο των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Να αναφέρετε **τρία (3)** σεξουαλικά και

αναπαγωγικά δικαιώματα, όπως αυτά ορίζονται από τη Διεθνή Ομοσπονδία Οικογενειακού Προγραμματισμού (Δ.Ο.Ο.Π)

(Μονάδες 3)

ii. Να γράψετε **τρία (3)** χαρακτηριστικά της σεξουαλικής ωρίμανσης που παρατηρούνται κατά τις ηλικίες μεταξύ 16 και 18 ετών.

(Μονάδες 3)

Ερώτηση 3

Η ψυχική υγεία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της γενικότερης κατάστασης της υγείας ενός ατόμου.

(α) Να γράψετε **τρεις (3)** προστατευτικούς παράγοντες της ψυχικής υγείας των εφήβων.

(Μονάδες 3)

(β) Η χαμηλή αυτοεκτίμηση ενός ατόμου είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες κινδύνου που επηρεάζουν αρνητικά την ψυχική του υγεία.

i. Να γράψετε **τρία (3)** άλλα χαρακτηριστικά που μπορεί να έχει ένας/μία έφηβος/η τα οποία αποτελούν παράγοντες κινδύνου για τη ψυχική του/της υγεία.

(Μονάδες 3)

ii. Να ονομάσετε **δύο (2)** από τα συχνότερα προβλήματα ψυχικής υγείας που ενδέχεται να εμφανιστούν κατά την παιδική και εφηβική ηλικία.

(Μονάδες 2)

(γ) Να αναφέρετε **δύο (2)** χαρακτηριστικά των ατόμων με χαμηλή αυτοεκτίμηση.

(Μονάδες 2)

Ερώτηση 4

(α) Η αντισύλληψη ορίζεται ως το προληπτικό μέτρο που επιλέγει να χρησιμοποιήσει ένα ζευγάρι για να αποφύγει μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη καθώς και για να προστατευτεί από σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα. Να ονομάσετε τις **τέσσερις (4)** κατηγορίες στις οποίες διακρίνονται οι μέθοδοι αντισύλληψης.

(Μονάδες 4)

(β) Τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα (Σ.Μ.Ν.) είναι ασθένειες ή λοιμώξεις που προκαλούνται από μικροοργανισμούς και μεταδίδονται μέσω της ανθρώπινης σεξουαλικής συμπεριφοράς. Να γράψετε **τρία (3)** από τα πιο συχνά συμπτώματα των σεξουαλικών μεταδιδόμενων νοσημάτων (Σ.Μ.Ν.) στους άνδρες και στις γυναίκες.

(Μονάδες 3)

(γ) Να προσδιορίσετε εάν το περιεχόμενο των πιο κάτω δηλώσεων είναι **Σωστό ή Λάθος**. Να μεταφέρετε στο τετράδιο απαντήσεων σας τον αριθμό της κάθε δήλωσης και να σημειώσετε δίπλα Σωστό ή Λάθος.

- i. Ο καταμήνιος κύκλος περιλαμβάνει την ωρίμανση και την απελευθέρωση του ωαρίου από τις σάλπιγγες.
- ii. Ένας τυπικός καταμήνιος κύκλος διαρκεί περίπου 38 ημέρες.
- iii. Η διακοπή της εμμήνου ρύσεως, στο τέλος της αναπαραγωγικής περιόδου της γυναίκας, ονομάζεται κλιμακτήριος.
- iv. Το ωάριο μπορεί να γονιμοποιηθεί από δύο σπερματοζώαρια.
- v. Στην ωορρηξία απελευθερώνεται ένα ώριμο ωάριο από την ωθήκη στην σάλπιγγα.
- vi. Το σπερματοζώαριο μπορεί να επιβιώσει στις σάλπιγγες μία μόνο μέρα.

(Μονάδες 3)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ